

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Welkom bij het webinar van gemeentelijk toezicht, we gaan zo starten

2 en 4 april 2024

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Webinar

Landelijk Rapport gemeentelijk
toezicht kinderopvang &
Signalen in de kinderopvang

2 en 4 april 2024

Inhoud

1. Landelijk Rapport
  - Lerende dialoog
2. Vragen via Vraag&Antwoord
3. Signalen in de kinderopvang
4. Vragen via Vraag&Antwoord

Landelijk Rapport gemeentelijk toezicht kinderopvang 2022

↳ themaverdieping Verzachtende omstandigheden bij tekortkomingen door personeelstekort in de kinderopvang

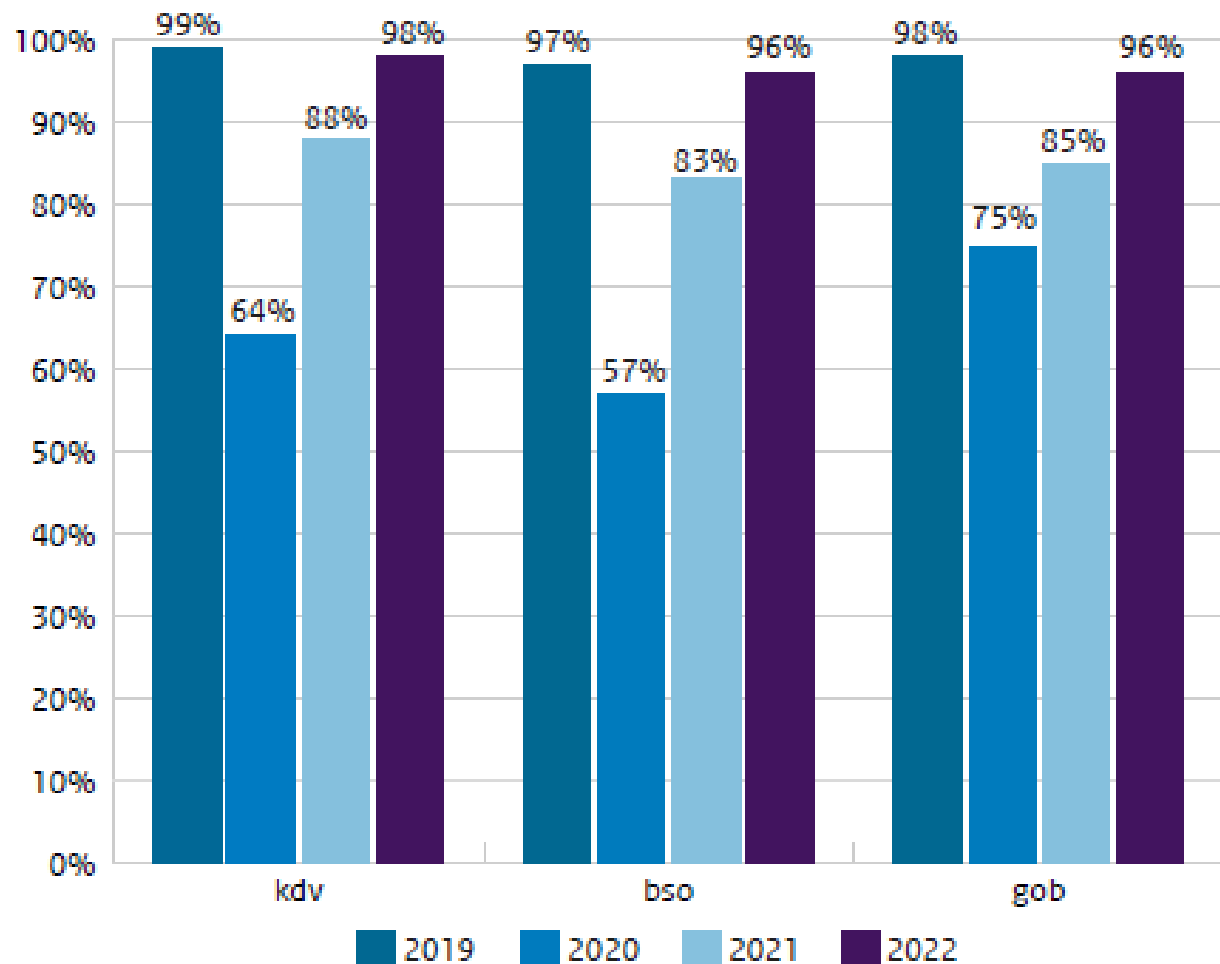
Inhoud

1. Toezicht
2. Flexibel toezicht
3. Tekortkomingen
4. Handhaving
5. Themaverdieping: werkwijze verzachtende omstandigheden
6. Lerende Dialoog

Landelijk Rapport gemeentelijk toezicht kinderopvang 2022

↳ themaverdieping Verzachtende omstandigheden bij tekortkomingen door personeelstekort in de kinderopvang

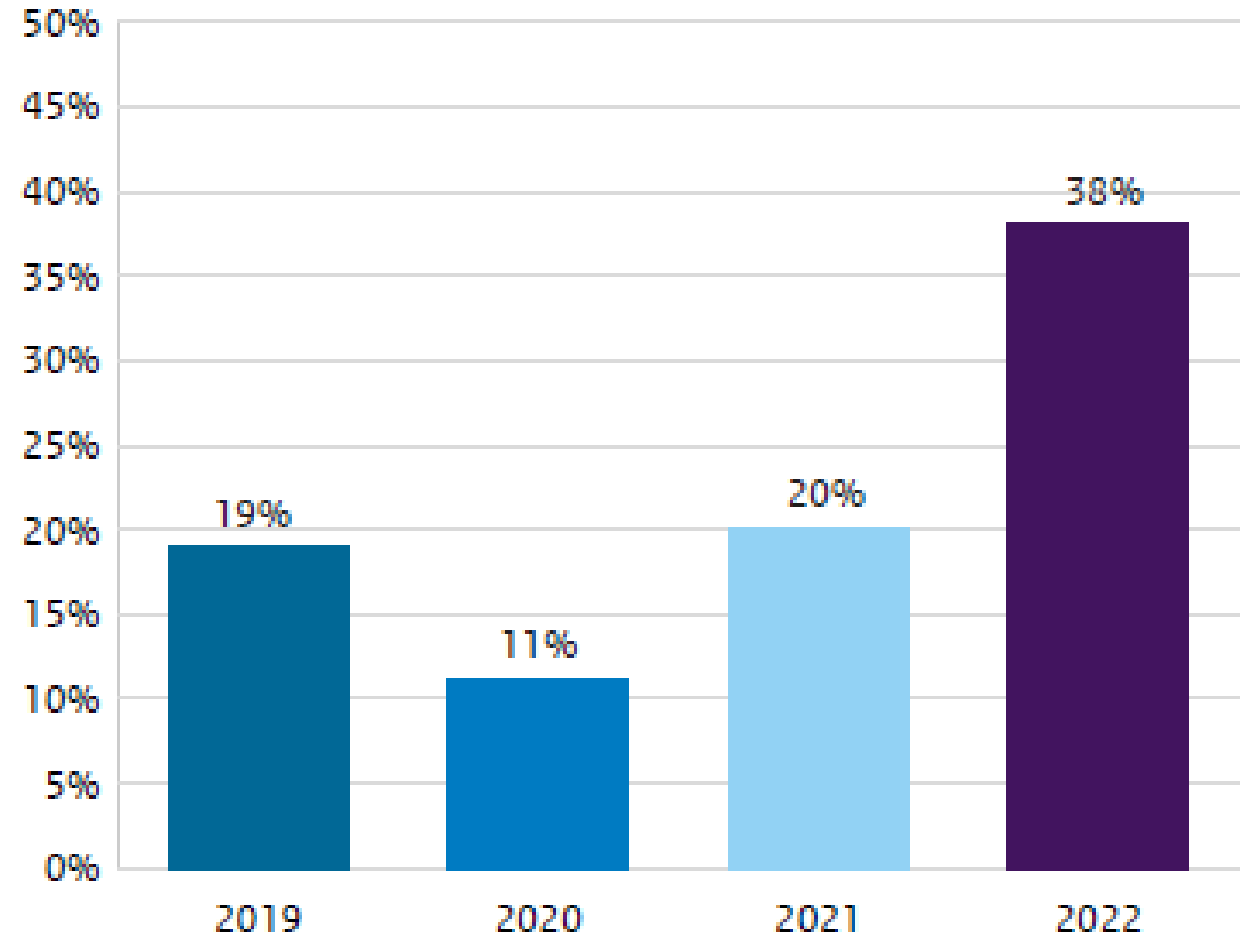

Nagenoeg alle kdv, bso en gob geïnspecteerd

Intensivering toezicht op gastouderopvang al zichtbaar

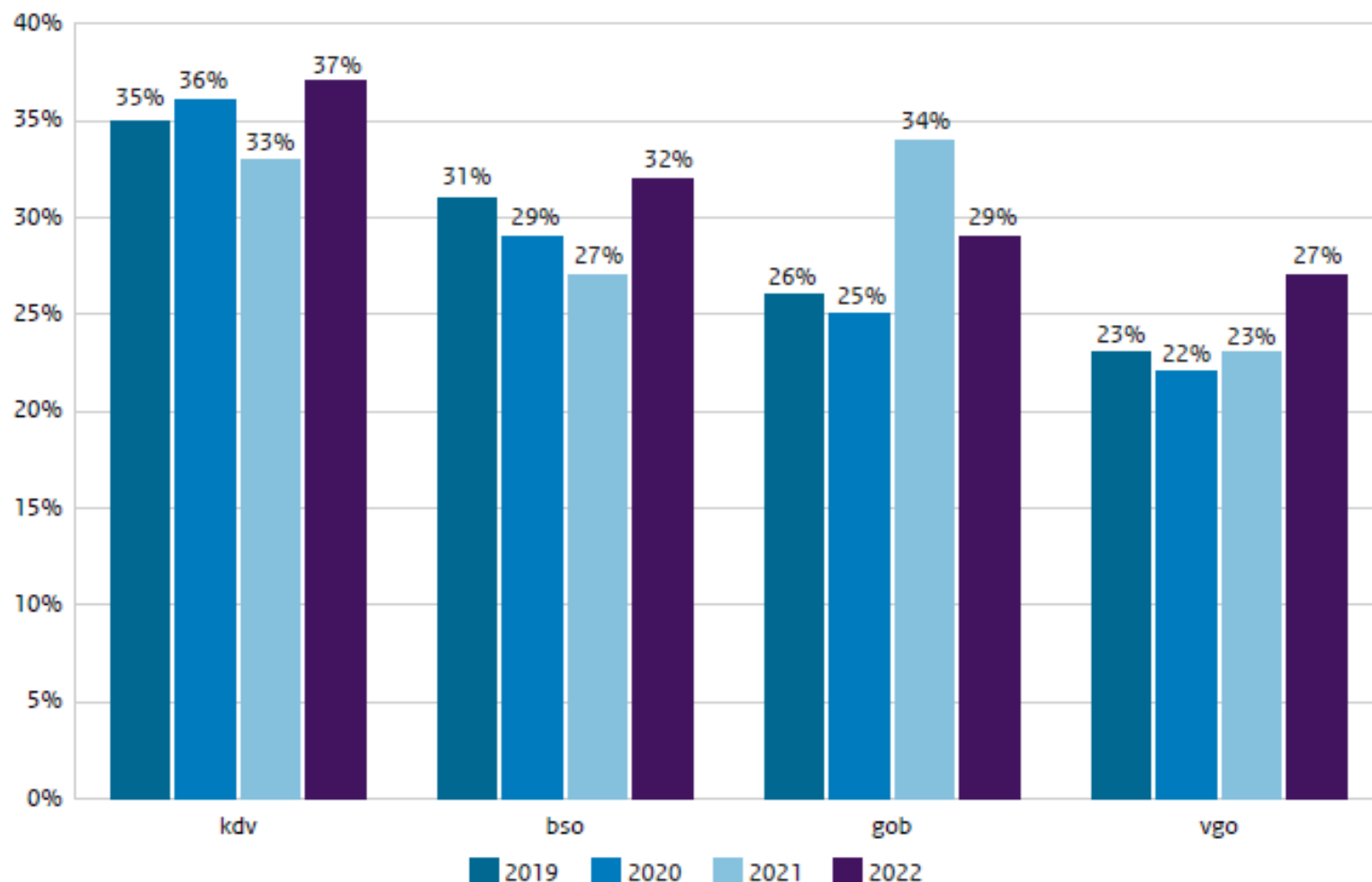
Per 1 januari 2023: ten minste 50% van de geregistreerde voorzieningen voor gastouderopvang jaarlijks geïnspecteerd

Lichte stijging onderzoeken met tekortkomingen

- > Toezicht gedurende coronajaren
- > Personeelstekort
- > Flexibel toezicht

Start met flexibel inrichten van toezicht

Doel:
verhogen van de
kwaliteit kinderopvang
en effectiviteit van het
toezicht

Door:

- > Verbreden set geïnspecteerde items
- > Verminderen van de voorspelbaarheid van het toezicht
- > Vergroten van de ruimte voor lokaal of regionaal maatwerk

Wel verplicht:

- > Controle op VOG, inschrijving PRK
- > Pedagogische kwaliteit
- > Voorschoolse educatie

Start met flexibel inrichten van toezicht

	Voorwaarde	beoordeeld in 2019	beoordeeld in 2022
2.1.1*	Pedagogisch beleid en handelen conform beleid	93%	95%
2.2.1	Pedagogische praktijk uitvoering	99%	90%
3.1.1*	Beschikken over VOG en inschrijving PRK	98%	99%
3.1.2*	Aanvang werk na inschrijven PRK en koppeling	91%	96%
3.2.1	Opleidingseisen beroepskracht	97%	88%
3.2.2	Opleidingseisen pedagogisch beleidsmedewerker	61%	82%
3.3.1	Beroepskracht-kindratio	98%	91%
3.5.1	Opvang in stamgroep	98%	87%

Start met flexibel inrichten van toezicht

	Voorwaarde	beoordeeld in 2019	beoordeeld in 2022
2.1.1*	Pedagogisch beleid en handelen conform beleid	93%	95%
2.2.1	Pedagogische praktijk uitvoering	99%	90%
3.1.1*	Beschikken over VOG en inschrijving PRK	98%	99%
3.1.2*	Aanvang werk na inschrijven PRK en koppeling	91%	96%
3.2.1	Opleidingseisen beroepskracht	97%	88%
3.2.2	Opleidingseisen pedagogisch beleidsmedewerker	61%	82%
3.3.1	Beroepskracht-kindratio	98%	91%
3.5.1	Opvang in stamgroep	98%	87%

Start met flexibel inrichten van toezicht

	Voorwaarde	beoordeeld in 2019	beoordeeld in 2022
2.1.1*	Pedagogisch beleid en handelen conform beleid	93%	95%
2.2.1	Pedagogische praktijk uitvoering	99%	90%
3.1.1*	Beschikken over VOG en inschrijving PRK	98%	99%
3.1.2*	Aanvang werk na inschrijven PRK en koppeling	91%	96%
3.2.1	Opleidingseisen beroepskracht	97%	88%
3.2.2	Opleidingseisen pedagogisch beleidsmedewerker	61%	82%
3.3.1	Beroepskracht-kindratio	98%	91%
3.5.1	Opvang in stamgroep	98%	87%

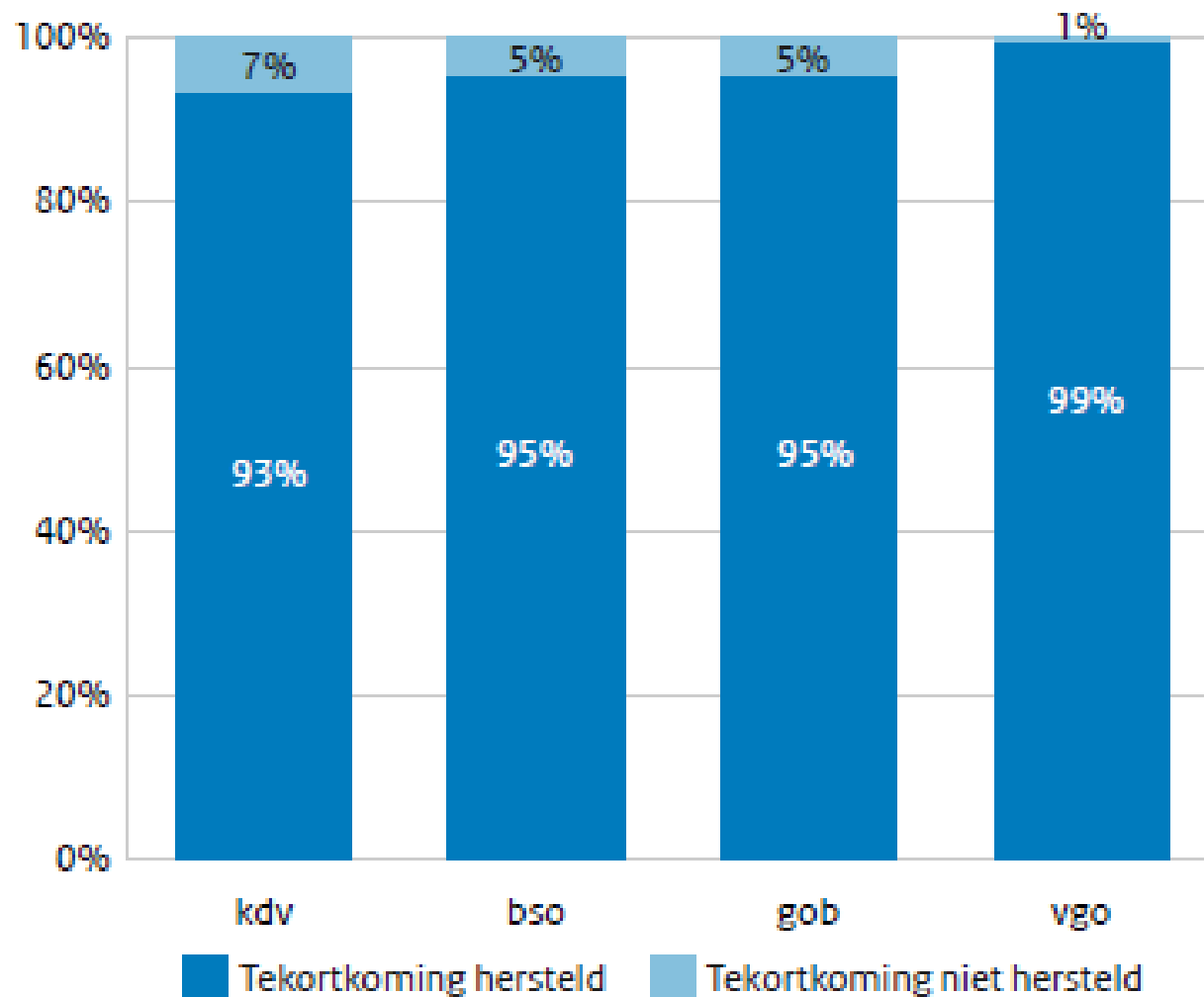

Stijging in tekortkomingen op voorwaarden onder druk van personeelstekort

- › Inzet beroepskrachten
  - Beroepskracht-kindratio
  - Inzet Beroepskracht in opleiding, stagiair, opleidingsfase
  - Opvang in stamgroep
  - Vaste-gezichtencriterium < 1 jaar
  - Vaste-gezichtencriterium + 1 jaar
  - Zorgdragen EHBO'er
- › Opleidingseisen
  - Opleidingseisen beroepskracht
- › Voorschoolse educatie
  - VE: BKR-ve
  - VE: Kwalificatie beroepskracht ve
  - VE: Keuzedeel ontwikkelingsgericht werken
  - VE: Taalniveau minimaal 3F

Meeste tekortkomingen worden hersteld na herstelaanbod

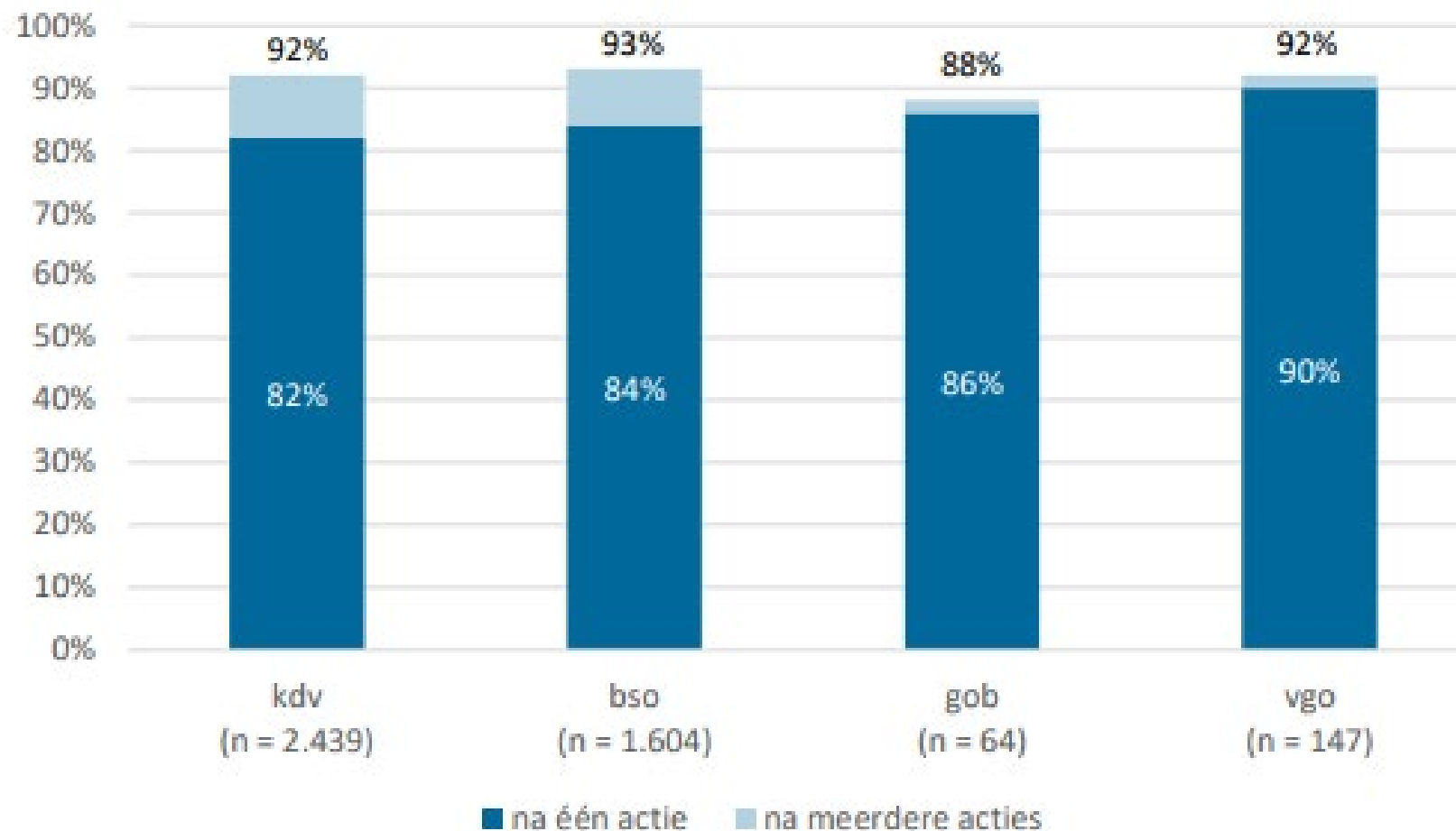
Beredeneerd niet-handhaven op tekortkomingen gerelateerd aan personeelstekort

Op de voorwaarden over:

- > de oudercommissie
- > het doorgeven van wijzingen
- > eisen aan binnenspeelruimte
- > opleidingseisen van de pedagogisch beleidsmedewerkers
- > opleidingseisen van beroepskrachten
- > beroepskracht-kindratio
- > vaste-gezichten criterium tot 1 jaar

Ingezette handhaving effectief

Niet altijd escalatie in handhaving

		Opgevolgd door	
	Waarschuwing	Aanwijzing	Last onder dwangsom
Waarschuwing bij JO (n = 155)	25%	42%	32%
Aanwijzing bij JO (n = 277)	9%	48%	38%
Last onder dwangsom bij JO (n = 128)	4%	0%	91%

Themaverdieping: Verzachtende omstandigheden bij tekortkomingen door personeelstekort in de kinderopvang

De inzet van en de afwegingen bij
handhaving

Tussenrapportage

- › Periode: januari-juli 2022
- › Verzachtende omstandigheden: bij **7%** van onderzoeken met tekortkomingen.
= bij **3%** van alle onderzochte kindercentra
- › Bij tekortkomingen ontstaan door **ziekte van beroepskrachten** en **gebrek aan invalkrachten**

Handhaving bij tekortkomingen met verzachtende omstandigheden

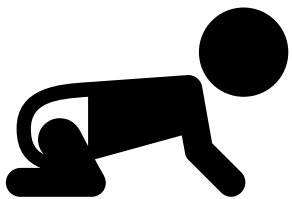
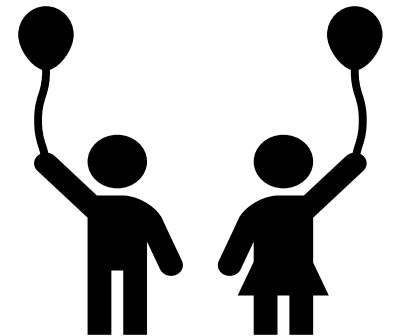
- › Cijfers uit de GIR
- › Toelichtingen bij beredeneerd niet-handhaven uit GIR-Handhaven
- › Toelichtingen bij beredeneerd niet-handhaven uit jaarverantwoording over 2022
- › 21 Verdiepende gesprekken:
  - 9 gemeenten tijdens lerende dialoog
  - 12 gemeenten geïnterviewd

Zorgen om tekortkomingen op ve-voorwaarden

Lastige afweging:

kwetsbare kinderen ↔ locaties open ook wenselijk

Handhaving is maatwerk; veiligheid en verantwoorde kinderopvang voorop

- › Beschrijving van verzachtende omstandigheden
- › Advies en visie van GGD
- › Overmacht?
- › Incidentele (geen structurele) situatie?
- › Wat heeft houder gedaan?
- › Is er nog verantwoorde kinderopvang?
- › Zienswijze
- › Plan van aanpak
- › Eerdere tekortkomingen en recidive
- › Risicoprofiel

Er is goed contact met GGD-toezichthouders

Wanneer nodig aanvullend contact voor goede afweging over handhaving

“Het is voor de GGD moeilijk om de verzachtende omstandigheden goed te beschrijven. En dat maakt het voor de gemeente ook weer moeilijk om een besluit te nemen. Daarom neemt de gemeente bijna altijd contact op met de houder en de toezichthouder bij tekortkomingen.”

Fragment uit gespreksverslag

“De rapporten zijn vaak duidelijk beschreven, aanvullend contact is meestal niet nodig.”

Fragment uit gespreksverslag

Acties en contact met houder belangrijk

"In de afweging om wel of niet te handhaven neemt de gemeente de context en het toekomstperspectief mee, dus ook welke acties de houder inzet om het in de toekomst (zoveel mogelijk) te voorkomen. Het vraagt maatwerk per situatie."

Fragment uit gespreksverslag

"Persoonlijk contact met de houders en de geschiedenis van tekortkomingen zijn van invloed op de handhaving."

Fragment uit gespreksverslag

Bij handhaving wordt rekening gehouden met verzachtende omstandigheden

- › In meer dan de helft van de gevallen beredeneerd niet-handhaven
- › Waarschuwing als signaal

“Als de inschatting is dat de houder echt zijn best doet om te voldoen, zetten we beredeneerd niet handhaven in.”

Fragment uit gespreksverslag

Lerende dialoog

'Samen kijken hoe het beter kan'

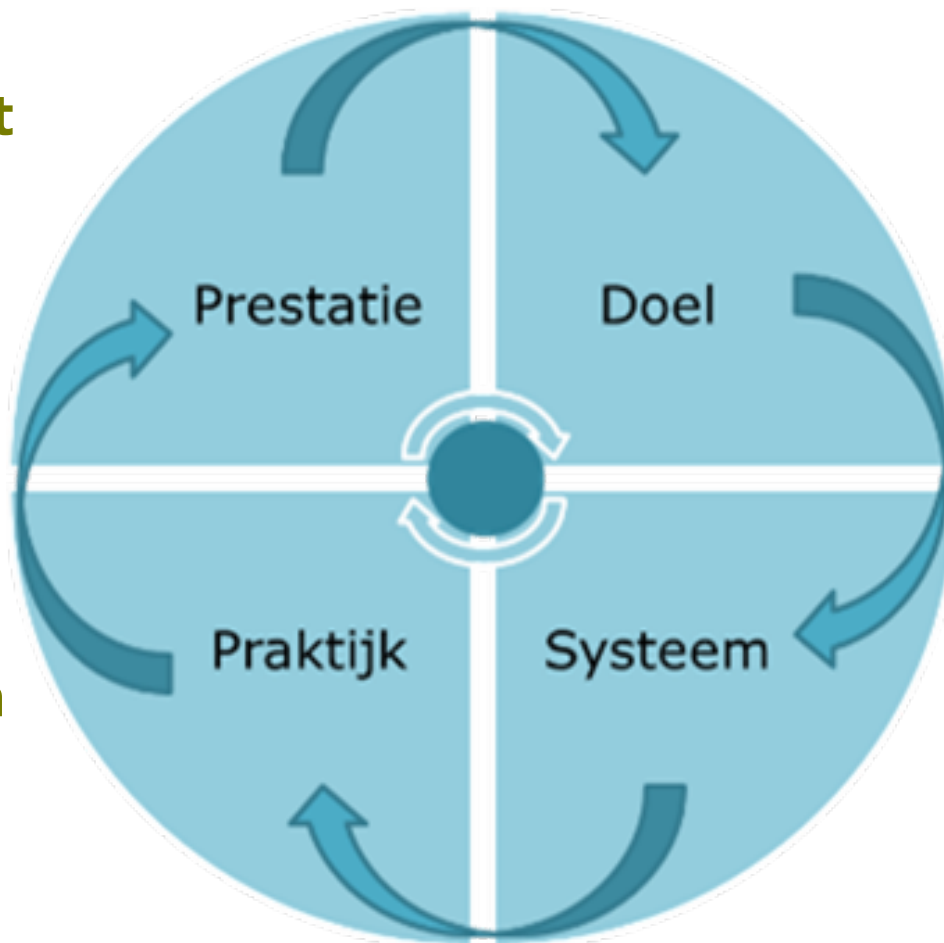
- > Wederkerig gesprek
- > Verkenning van de taak gericht op kwaliteitscyclus
- > 'Good practices'
- > Mogelijke verbeterpunten
- > Signaleren van knelpunten
- > Opvolgcontact na half jaar

- > Ronde 1 met 20 gemeenten (2023)
- > Werkenderwijs ontwikkelen

Inhoudelijke opbrengst: grote verschillen

Zicht op effectiviteit

**Aansluiting beleid bij
visie
Actualiteit
handhavingsbeleid**

**Samenhang beleid en
uitvoering**

**Interne afstemming
en organisatie
Vastleggen werkwijze
en afspraken**

Na half jaar terugkijken naar 'wat kan beter volgens gemeente':

Wisselend beeld van opgepakt naar terug in waan van de dag

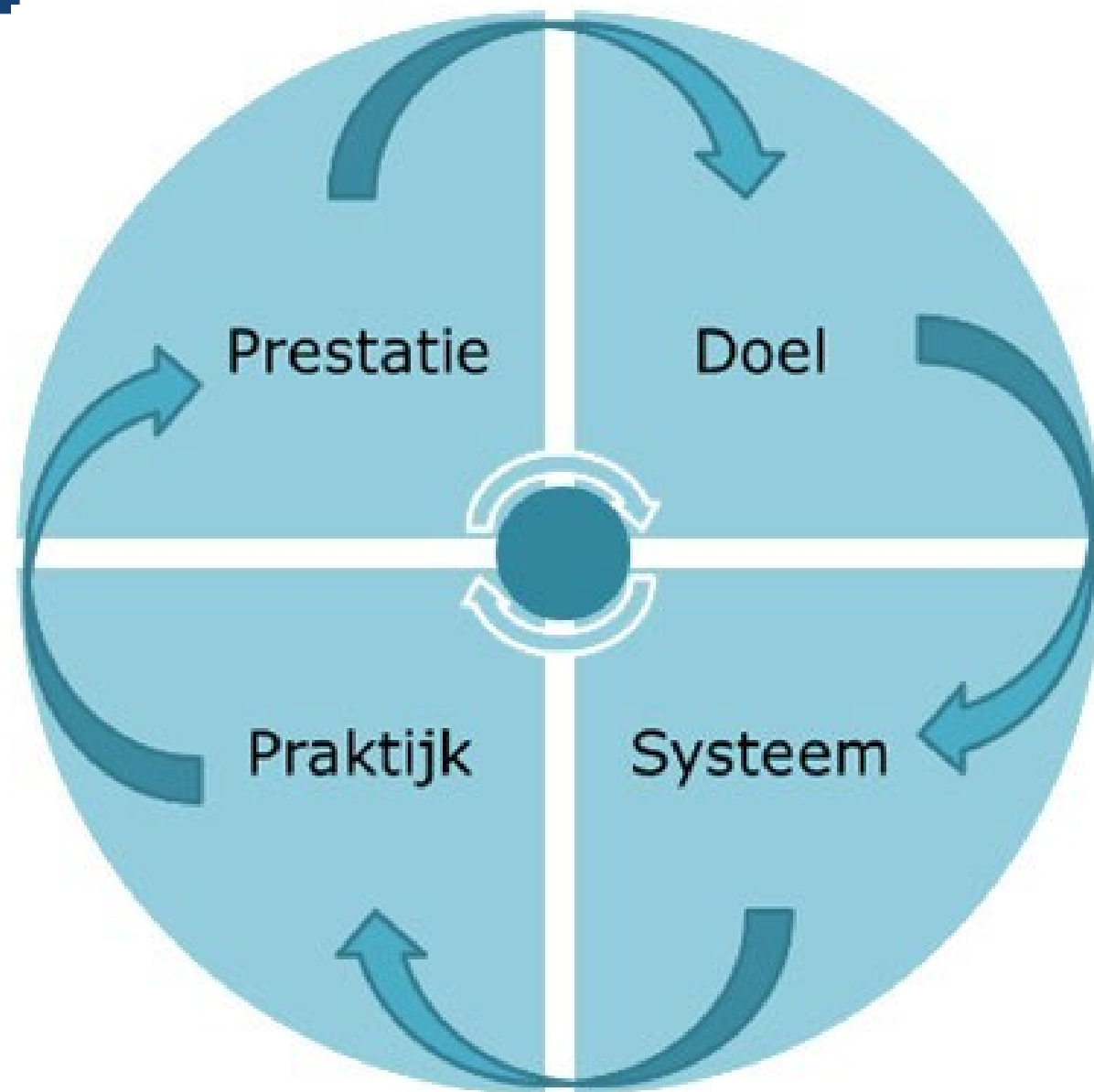
Versterken urgentiebesef van verbeterpunten

Open en leerzaam; ook terugkijkend

Lerende dialoog

- › Nieuwe ronde met 50 gemeenten (2024)
- › Thema verbreed naar volledige taak
- › Vanuit interne evaluatie 1^e ronde, nu sterkere focus op visie van gemeenten over:
  - › Visie en beleid
  - › Wat gaat goed
  - › Wat kan beter
  - › Knelpunten

Vragen?

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Themaonderzoek signalen kinderopvang

Het aantal en soort ontvangen signalen en hoe
gemeenten en GGD'en deze afhandelen

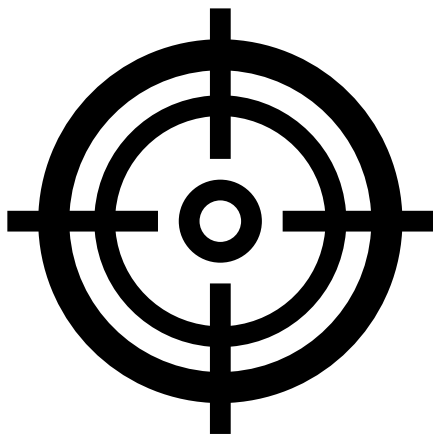

Inhoud

1. Doel
2. Opzet
3. Bevindingen
4. Conclusie en aanbevelingen

Doel onderzoek

Een verkennend onderzoek om meer zicht te krijgen in de ontvangst en afhandeling van signalen over de kinderopvang door gemeenten en GGD'en.

Onderzoek gestart mede in opdracht van ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Thema's:

- > Ontvangst → registratie → beoordeling → vervolgonderzoeken
- > Samenwerking en afspraken + informatievoorziening

Definitie signaal

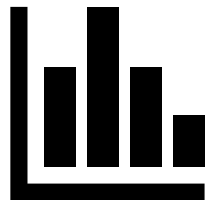
- ✓ Informatie over mogelijke risico's bij kinderopvangvoorzieningen en/of ouders → wordt er voldaan aan de wettelijke kwaliteitseisen kinderopvang?
- ✗ Klachten kinderopvang
- ✗ Meldingen vertrouwensinspectie (VI)

Onderzoeksopzet

1. GIR data-analyse

Rapporten incidentele onderzoeken
Geselecteerde rapporten (N = 130) bekeken
op o.a. voorwaarden en tekortkomingen

2. Vragenlijsten

Respons GGD'en: 24 van de 26 (92%)
Respons gemeenten: 213 van de 342 (62%)

Overzicht bevindingen rapport

Informatievoorziening

- ✓ Hoe ziet informatiedeling eruit?
- ✓ Wordt de melder op de hoogte gehouden?

Samenwerking en afspraken

- ✓ Welke afspraken zijn er?
- ✓ Hoe verloopt de samenwerking?
- ✓ Wat gaat goed en wat kan beter?

1. Ontvangst

- ✓ Hoeveel?
- ✓ Van wie afkomstig?
- ✓ Waar gaat het over?
- ✓ Verloop van signalen afgelopen jaren?

2. Registratie

- ✓ Waar?
- ✓ Op welke manier?
- ✓ Wat gaat goed en wat kan beter?

3. Beoordeling

- ✓ Door wie?
- ✓ Hoe snel vindt beoordeling plaats?
- ✓ Wanneer leidt beoordeling tot vervolgonderzoek?
- ✓ Wat gaat goed en wat kan beter?

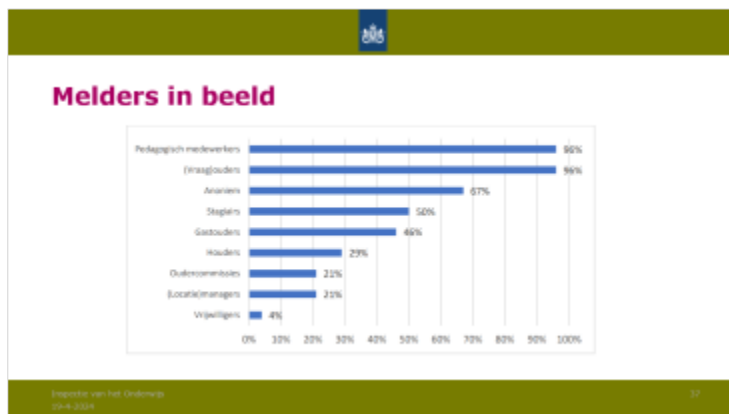
4. Vervolgonderzoeken

- ✓ Wanneer?
- ✓ Hoe?
- ✓ Welke voorwaarden?
- ✓ Welke tekortkomingen?
- ✓ Wat gaat goed en wat kan beter?

Ontvangst van signalen

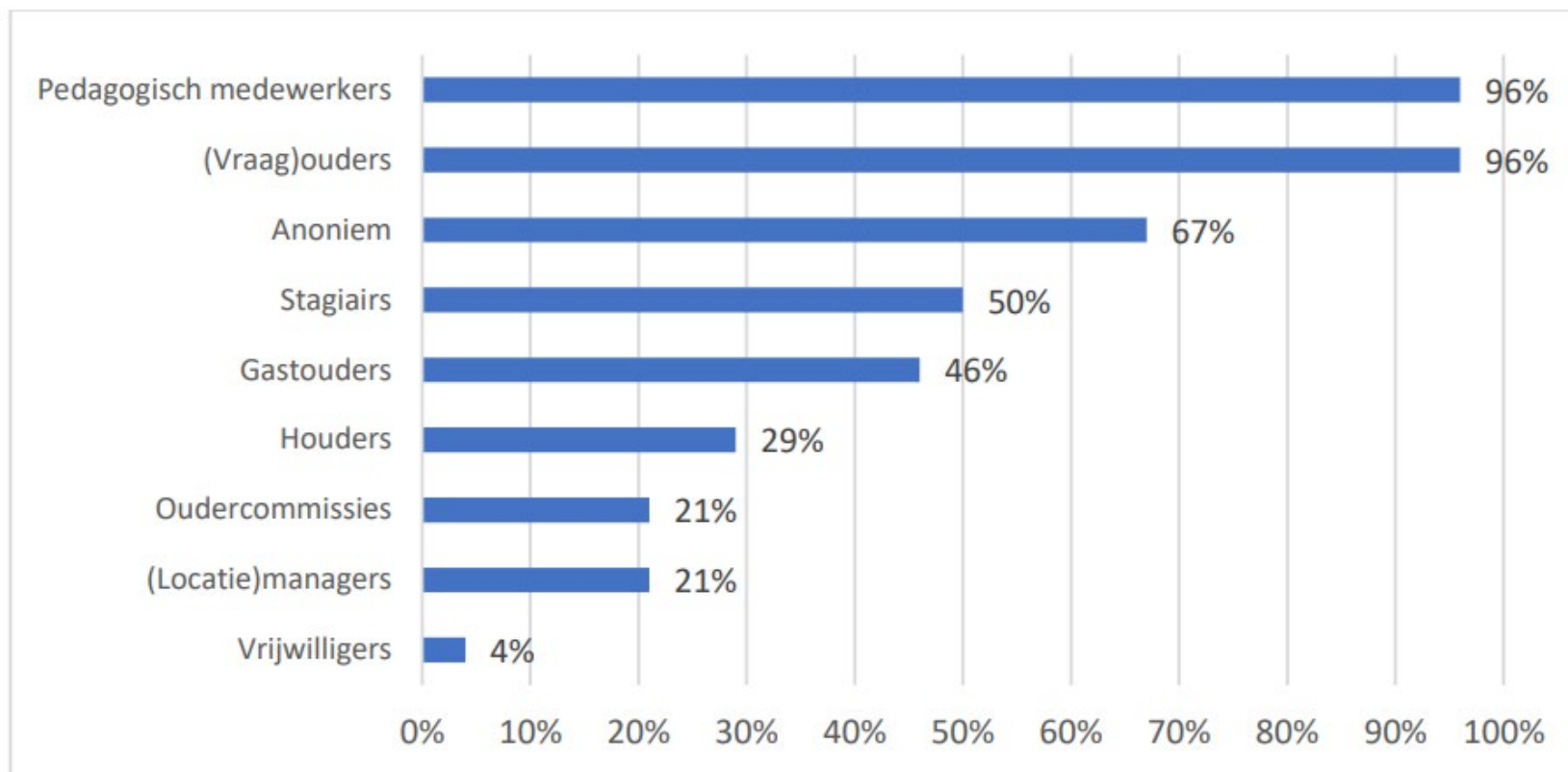
- > Alle GGD'en (100%) ontvingen signalen → totaal 528, gemiddeld 25 signalen per GGD.

- > Deel GGD'en (63%) ziet *stijging* van het aantal signalen in de afgelopen 3 jaar.
- > Beperkt aantal gemeenten (12%) ontving signalen → slechts 1 à 2 signalen per gemeente.

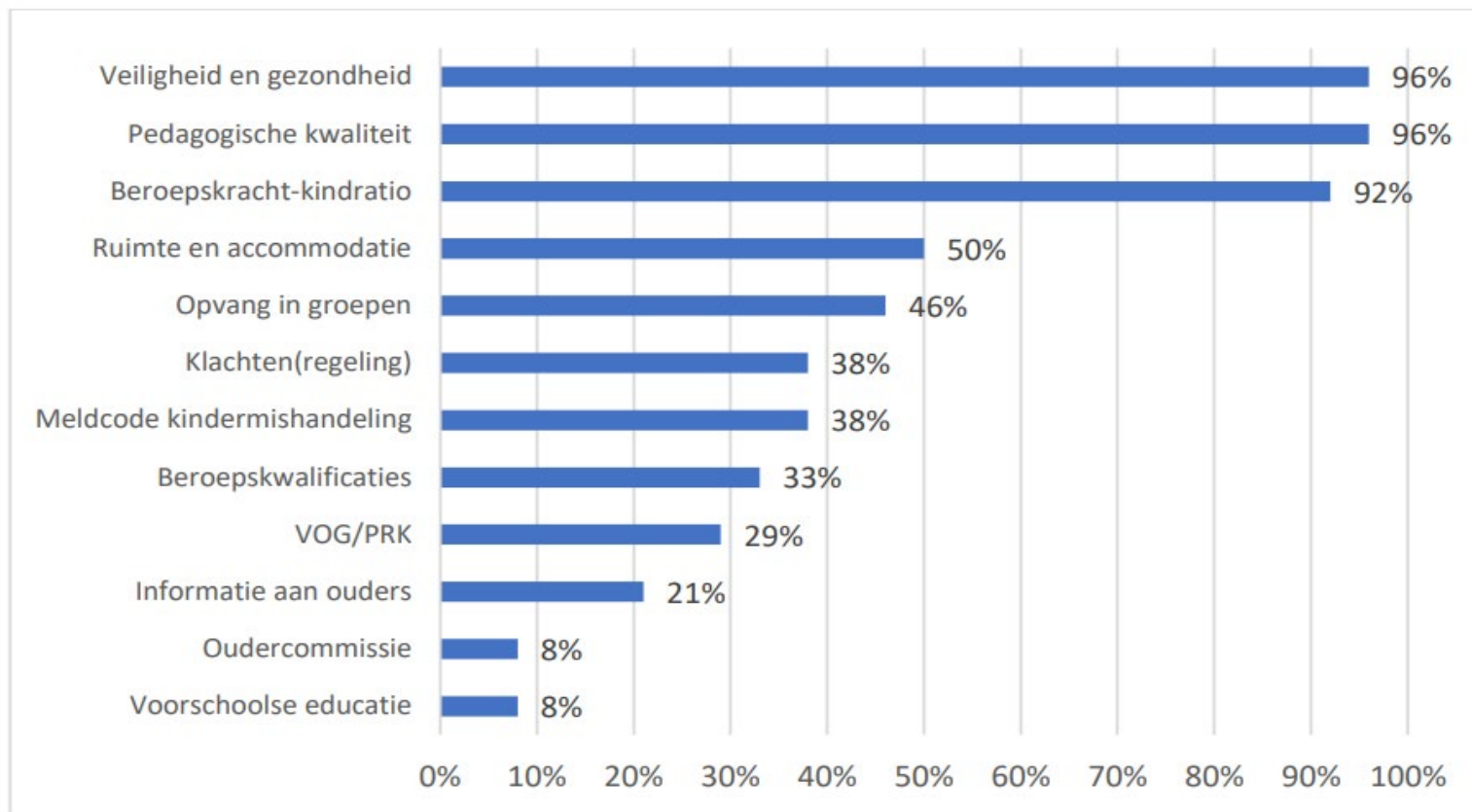

Melders in beeld

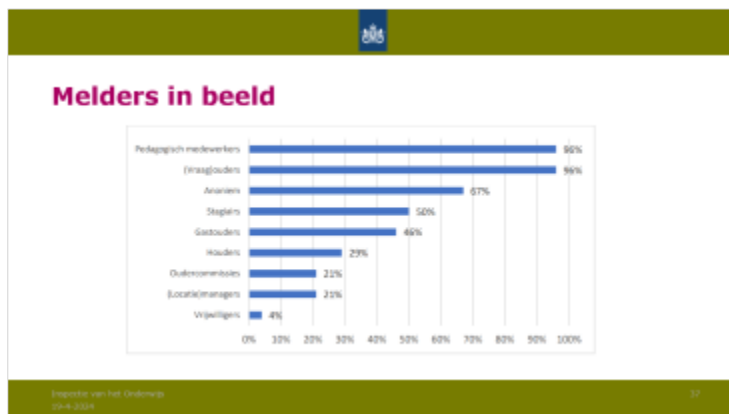

Aard van signalen

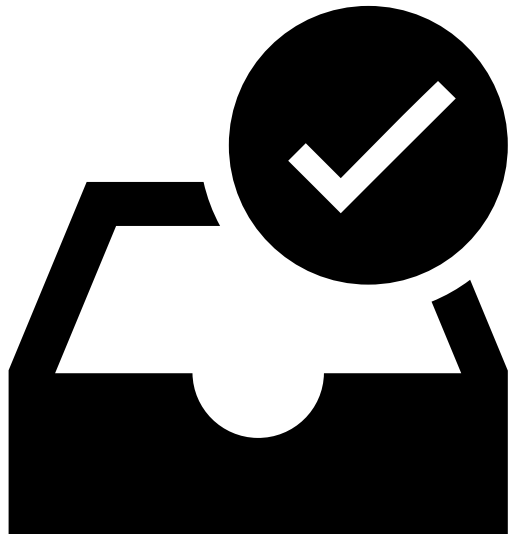

Ontvangst van signalen

- > Alle GGD'en (100%) ontvingen signalen → totaal 528, gemiddeld 25 signalen per GGD.

- > Deel GGD'en (63%) ziet *stijging* van het aantal signalen in de afgelopen 3 jaar.
- > Beperkt aantal gemeenten (12%) ontving signalen → slechts 1 à 2 signalen per gemeente.

Ontvangst

Quotes

"We merken dat er vaker meldingen binnenkomen dan voorheen. Vooral de personeelskrapte zorgt voor situaties waarbij fouten worden gemaakt of zorgen ontstaan die met name door ouders of medewerkers worden gemeld."
(GGD)

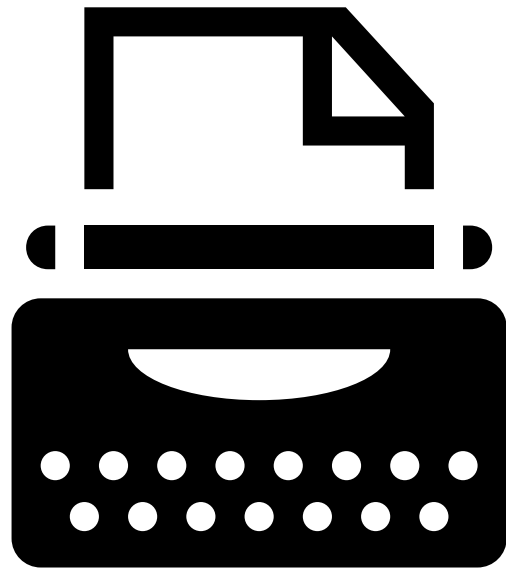
"Ouders en beroepskrachten zijn mondiger geworden. Er speelt meer/veel binnen de kinderopvang, zoals personeelstekort. Daarbij zien we bij grote houders dat er soms sprake is van communicatieproblemen wat leidt tot problemen op een locatie." (gemeente)

Registratie van signalen

- > Deel GGD'en (63%) registreert *alle* signalen die binnenkomen.
- > Bijna alle GGD'en (96%) registreren de ontvangen signalen *buiten* GIR-Inspecteren → zelf ontwikkelde registratieformulieren.
- > Tevredenheid over de registratie van signalen is wisselend.

	(Zeer) oneens	Niet oneens, niet eens	(Zeer) eens	Weet niet / geen mening
Mijn GGD heeft werkafspraken over de registratie van signalen.	9%	8%	83%	0%
Mijn GGD heeft een duidelijke werkwijze voor de registratie van signalen.	17%	16%	67%	0%
Mijn GGD is tevreden over de registratie van signalen.	21%	12%	63%	4%

Registratie

Quotes

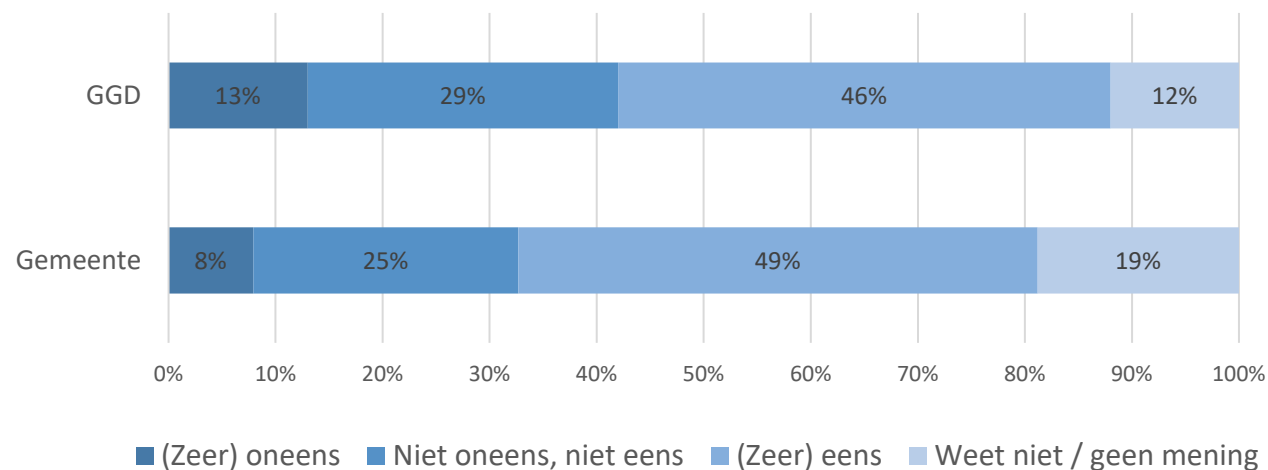
"Collega's geven terug dat het niet altijd goed terug te vinden is in het systeem en/of dat het korter en sneller zou moeten kunnen. Veel invulwerk." (GGD)

"Het mogelijk maken van de registratie in een landelijk systeem, bijvoorbeeld de GIR, zodat ook op houderniveau gezocht kan worden. En landelijk inzicht in de hoeveelheid en inhoud van de signalen." (gemeente)

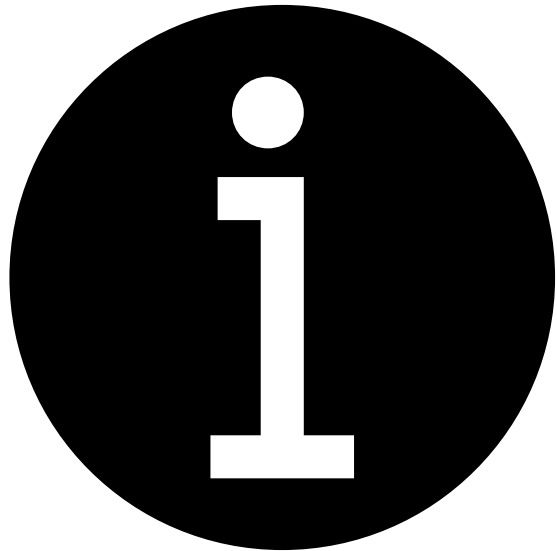
Informatievoorziening

- > Helft van de GGD'en (50%) informeert over de mogelijkheid om signalen te melden
→ GGD website.
- > Informatiedeling door gemeenten (11%) zeer beperkt.
- > Bekendheid van de GGD en gemeente als meldpunt voor signalen kan beter.

“Personen die een signaal willen melden over de kinderopvang weten de GGD/gemeente goed te vinden.”

Informatievoorziening

Quotes

"Door deze vraag realiseer ik me dat er op de website van gemeente en GGD geen informatie te vinden is hoe iemand een klacht of signaal kan melden bij de gemeente of GGD. Het zou wellicht goed zijn om op de gemeentesite hierover iets te melden." (gemeente)

"Bij mijn weten is dit niet een bewuste keuze om dit juist wel of juist niet te doen. We gaan ervan uit dat er wel gemeld wordt als hier aanleiding toe is. Wel goed om over na te denken en eventueel actief over te communiceren." (gemeente)

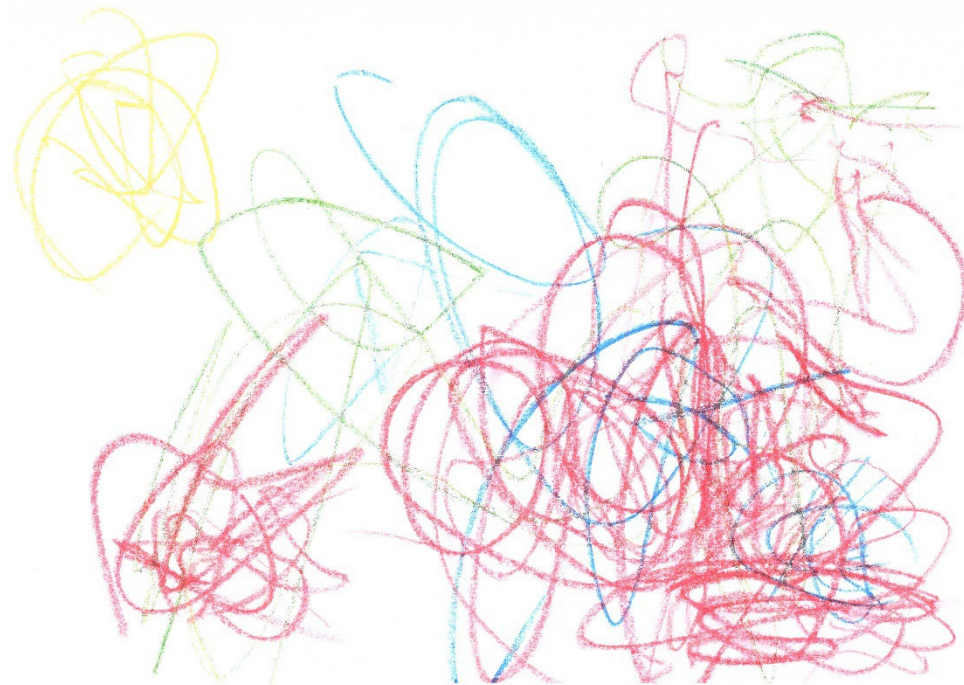

Conclusie

- › GGD'en hebben grotere rol in ontvangst en de afhandeling van signalen dan gemeenten.
- › Geen landelijke richtlijnen voor inrichting van het signalenproces, alleen lokale/regionale afspraken.
- › Signalen worden adequaat afgehandeld. Wel verbeteringen nodig voor toekomstbestendig signalenproces.

Aanbevelingen

Investeer in duidelijke informatievoorziening richting potentiële melders
(gericht aan gemeenten en GGD'en)

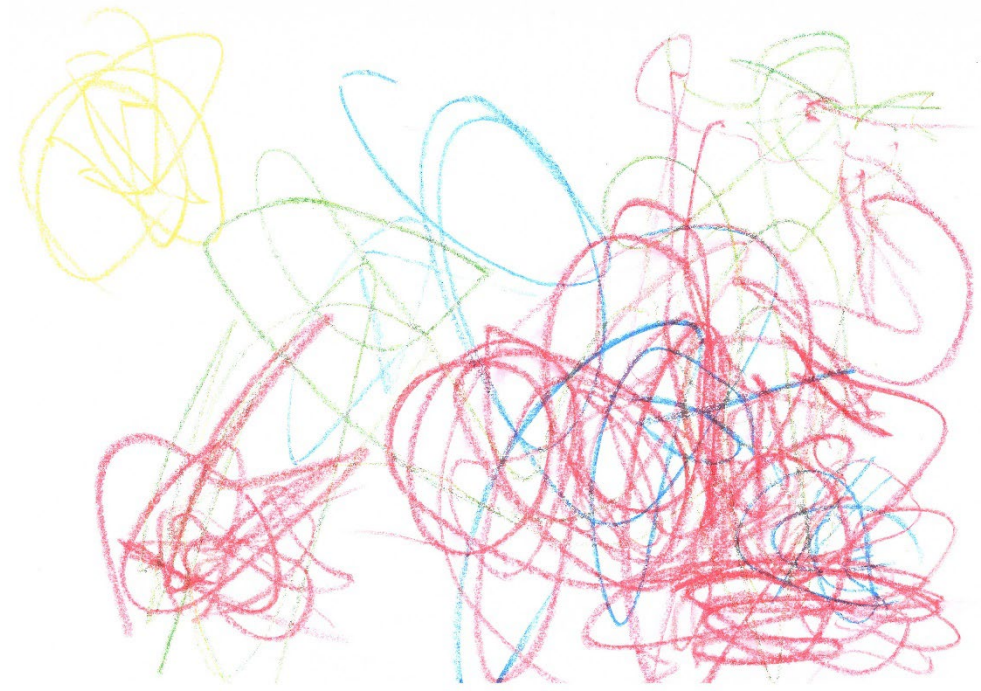
Aanbevelingen

Investeer in duidelijke informatievoorziening richting potentiële melders
(gericht aan gemeenten en GGD'en)

Investeer in een goedwerkend registratiesysteem voor signalen
(gericht aan gemeenten, GGD'en, VNG, GGD GHOR NL, ministerie van SZW)

Aanbevelingen

Investeer in duidelijke informatievoorziening richting potentiële melders
(gericht aan gemeenten en GGD'en)

Investeer in een goedwerkend registratiesysteem voor signalen
(gericht aan gemeenten, GGD'en, VNG, GGD GHOR NL, ministerie van SZW)

Formuleer een (landelijke) denklijn voor de inrichting van het signalenproces
(gericht aan VNG, GGD GHOR NL, ministerie van SZW)

Vragen?

Dank voor uw aandacht!

- > Vragen? Via gemeentelijktoezicht@onderwijsinspectie.nl

- > Links in V&A:
  - Volledige rapporten
  - Denklijn verzachtende en verzwarende omstandigheden
  - Interviews door VNG met gemeenten en GGD'en over signalenproces
  - Interbestuurlijk toezichtkader

- > Powerpoint presentatie wordt gepubliceerd op onze website